

de malvestats, que longa cosa seria a recomtar», cap. 88, fets de 1282, NCl. III, 88.30 i 90.17.

Detalls sobre aqueixes extorsions i violències, a la versió variant de p. 186, expressament sobre l'acaparador tribut dels porcells, ed. Coroleu, p. 161. I alguna vegada hi ha fins i tot metafonia *-é-i > -i-i*: «fui tots temps de opinió que, en una bergada semblant de la nostra, no-s degué axí stretament rahonar de la *inprímia* de la intenció de les coses dites entre nosaltres matèria de disputar, la qual cosa mils se convé entre ·ls estudiants que entre nosaltres», *Decam.* x, § 6, 574.8 (potser amb algun error de transposició d'escriba, car el text italià s'entén millor: «la troppa strettezza dell' intenzion delle cose dette non fosse altrui materia di disputare»). Aquí, doncs, també tenim el ll. *PRÆMIA* si bé influït per *emprémer*.¹

En definitiva, doncs, trobo excessiva la guerra que s'ha fet a l'ús del verb *apremiar* en català correcte, puix que està fora de dubte que en la nostra llengua medieval era un mot genuí, d'herència llatina directa, i paral·lel del mot castellà i portuguès, no pas castellanisme. Si, en la història posterior de la llengua i de l'administració catalana, en tenim testimonis menys copiosos i no tan desenvolupats, pot ser sobretot perquè al nostre idioma, en els Ss. XVI i XVII, se li va permetre un ús molt més limitat, sotmès a la restricció que li causava l'ús del llatí per part dels nostres juristes, i del castellà forçat per l'Estat central, cada cop més intrús i acaparador.

Apremiar [Belvitges]. *Apremiadura* [Lab. 1839, anv.]. *Apremi* [Belv.]. *Apremiant*. *Apremiador*. *Premiós* (no *DFa.*; c. 1900 Lab., Vogel) és degué calcar del castellà [S. xv, sentit modern S. XVIII], però potser és tolerable, car expressa un matís difícilment reemplaçable, i ha estat usat per escriptors moderns purs i de primer ordre: «no pas un déu interior, sinó un simi interior --- d'una mòrbita pedanteria, d'una vanitat *premosa*», Josep Carner, article crític a «La Veu de Catalunya», 22-vii-1919; *premositat* [NOLLer].

¹ En Llull no sembla que hi hagi aquest mot, encara que es llegeix «sostenir algun --- treball d'on puga ésser lloat y *apremiat*» en *Blanq.*, però és en el passatge on només disposem del text modernitzat de València (NCl. I, 72.1) i aquí el sentit és més aviat 'recompensat'.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *pembre, espembre, repembre, apretar, permut, premit, premir, permir, prem, premall, premiment, premuda, a sempentès i premudes, a premudes, premsa, premsar, premsat, premsatge, premsar, premseta, premsista, premsó, premsot, premsurar, premsa-estopes, apreta-estopes, pressió, pressionar, pressa, de pressa, pressada, pressar, pressarós, presseta, pressós, pressut, pressura, pressurar, pressurós, apressurar, apressurament, apressurament, apressurador, apressar, apressat, apressadament, apressegar, prixa, tenir prixa, aprixar, aprémer, comprimir, comprimit, comprimiment, comprimible, compriment, compressió, compressiu, compressor, compressible, compressibilitat, deprimir, de-*

priment, depressió, depressiu, depressor, empresar, empresament, esprémer, espembre, expembre, espremir, esprényer, espremar, espremuda, espremedora, espremiment, exprés, esprés, fet exprés, feta expressa, enviat exprés, un exprés, expressament, expressar, expressar, expressant, exprimir, expressable, expressador, expressió, expressions, expressionista, expressionisme, expressiu, creació expressiva, expressivitat, expressivisme, fer les darreres exprimituds, imprimir, impremta, emprémer, empremta, implenta, empremtar, empremtador, impronta, impronta, imprès, impressió. impressió, impressionar, impressionable, impressionabilitat, impressionant, pressionador, impressionista, impressionisme, impressiu, fonètica impressiva, impressor, impremer, imprimir, imprimàtur, imprimible, imprimició, desimpressionar, oprimir, oprémer, oprimut, oprès, apremir, imprimir 'oprimir', oprimir, oprimut, opressió, opressor, opressiu, opressura, oprimidor, oprimible, reprimir, reprémer, repembre, reprimiment, reprimible, reprimidor, repressió, repressiu, repressor, reprimenda, suprimir, supressió, supressiu, suprimible, soppessa, prémia, apremiar, emprémies, imprímies, apremiadura, apremi, apremiant, apremiador, premiós, premiositat.

Premetre, V. metre

PREMI, pres del ll. *praemium* 'botí, despulles', 'recompensa'. □ 1.ª doc.: 1399, BMetge.

L'expressió corrent a tota l'E. Mj. fou *GUARDÓ* (avui desenterrat i molt llaminejat pels pedants). Agradava força a JoMartorell: «Vull que --- prengau títol de comte ---. Tirant li dix: —Senyor, infinides gràcies --- Emperò yo per res no·l pendria --- car tan poc temps ha que yo só en servey de la A. V. que no mereite tan gran *premi*» (Ag. II, 275).

DERIV.: *Premiar* [JoMartorell], pres del ll. tardà *praemiare* 'recompensar': «*La oferta que féu lo Mestre de Rodes --- Suplicam --- que't plàcia stendre la --- mà sobre lo nostre tresor e que prengues --- encara que no sia sufficient premi dels teus singulars actes --- ni tenim ab què te pugam premiar de la honor e pietat misericorde que --- has aguda ---*» (Ag. I, 334.2). *Premiada*. *Premiable*, *premiació*, *premiador*.

⁴⁵ El substantiu *prima* en les seves accs. mercantils i jurídiques [NOLLer, 1890]; «doblistes que treballen la *prima* i la diferència», Coromines, 1923, cita de *Di. i Rec.*, 282, i altra cita a *PREU*; és un duplicat de *premi*, car es va pendre, per conducte del fr. *prime* [1669], de l'angl. *premium* id. (pron. *primjəm*), llatíisme en aquesta llengua. *Primista* (Fontserè, add. al *DOrt.*).

Premiós, premiositat, V. prémer *Premissa, V. metre* *Premoció, V. moure* *Premodo, V. permòdol* *Premois, V. prémer* *Premonitori, V. amonestar* *Premoriència, premorient, premorir, V. morir* *Premoure, V. moure* *Premsa, premsada, premsador, premsaire, premsament, premsar, premsat, premsatge, premsista, premsot, premsurar, premuda, V. prémer* *Pre-*